

CAT-NL

Scoringscriteria en scoringsvoorbeelden subtest 17

Benoemen: zelfstandige naamwoorden

WHITE PAPER 4

White paper

CAT-NL

Scoringscriteria en scoringsvoorbeelden voor subtest 17
Benoemen: zelfstandige naamwoorden

WHITE PAPER 4

Elsbeth Boxum, klinisch linguïst
Vogellanden Centrum voor Revalidatie, Zwolle

Evy Visch-Brink, klinisch linguïst
ErasmusMC, neurologie en neurochirurgie, Rotterdam

Mei 2019

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Scoringscriteria	5
3	Scoringsvoorbeelden	6
4	Bijzondere gevallen	8
5	Diversen	8
6	Relatie met andere benoemtesten	9
	Literatuur	10
	Appendix	11

1 Inleiding

In 2014 is in Nederland een nieuwe afasietest op de markt gebracht: de Comprehensive Aphasia Test - Nederlandstalige bewerking (CAT-NL; Visch-Brink et al, 2014). Deze test, een bewerking van de Engelse CAT (Swinburn, Porter & Howard, 2004), is verschenen ter vervanging van de verouderde Akense Afasie Test (AAT; Graetz et al., 1987). De Logopedische Richtlijn 'Diagnostiek en behandeling van afasie' (Berns et al, 2015) beveelt de CAT-NL aan in plaats van de AAT. Een groot deel van de logopedisten en klinisch linguïsten is de CAT-NL gaan gebruiken voor de diagnostiek van afasie.

De CAT-NL bestaat uit een Cognitieve screening, een Taaltest, met Taalbegrip en Taalproductie, en een Vaardigheidsvragenlijst. In het Taalproductiedeel is subtest 17 opgenomen: het mondeling benoemen van zelfstandige naamwoorden. Deze subtest bevat 24 afbeeldingen van voorwerpen en personen. De items zijn samengesteld op basis van de linguïstische parameters: frequentie, woordlengte, voorstelbaarheid en de dimensie levend versus niet-levend.

In de handleiding van de CAT-NL staan op pagina 30 en 31 de volgende criteria beschreven voor het scoren van subtest 17:

- een onmiddellijk en correct antwoord: 2 punten. Dialectische en regionale varianten mogen geaccepteerd worden,
- correct antwoord na een tijdsinterval van meer dan 5 seconden of bij een zelfcorrectie: 1 punt,
- fout antwoord: 0 punten.

In tegenstelling tot de Boston Benoemingstest (BBT; Heesbeen en van Loon-Vervoorn, 2001) en het onderdeel Benoemen bij de AAT worden er geen punten gegeven voor gerelateerde semantische parafasieën of voor hyperoniemen. Ook worden er geen voorschriften gegeven voor een goed antwoord. Dit wordt overgelaten aan het klinische inzicht van de logopedist/ klinisch linguïst.

Uit de bachelorthesis van Tamminga (2016), waarbij gevraagd werd naar de ervaringen van logopedisten en klinisch-linguïsten met de CAT-NL, komt naar voren dat er niet altijd consensus is over welke responsen goed en fout gerekend kunnen worden. Dit wordt bevestigd door de logopedisten en klinisch linguïsten die de CAT-NL cursussen hebben gevolgd. Personen met afasie hebben regelmatig responsen, die door niemand uit de normeringsgroep zijn geuit, maar die mogelijk goed genoeg zijn voor een waardering van twee punten. Er is behoefte aan meer duidelijkheid zodat er objectief en consistent gescoord kan worden.

In deze white paper worden aanvullende gegevens verstrekt voor het objectief scoren van gegeven responsen door personen met afasie. De inter- en intrabeoordelaars-betrouwbaarheid zal hierdoor toenemen. Hierin wordt voorzien door een tabel met scoringscriteria (tabel 1) en een tabel met scoringsvoorbeelden van goede en foute antwoorden (tabel 2).

2 Scoringscriteria

Analoog aan de meest recente handleiding van de BBT (Roomer et al, 2011) is besloten de volgende aanvullende scoringscriteria te gebruiken voor toekenning van twee punten voor een correcte en onmiddellijke benoeming van de afbeeldingen van de CAT-NL subtest 17. Alle goed-gerekende responsen in het CAT-NL normeringsonderzoek voldeden aan deze scoringscriteria.

- een verkleinwoord van het doelwoord (bijvoorbeeld: kroontje voor kroon),
- het doelwoord komt voor in een deel van een (specifieke) samenstelling (bijvoorbeeld: koningskroon voor kroon),
- een volledige beschrijving van het item (bijvoorbeeld: rokende kabouter voor kabouter).

Synoniemen worden eveneens goedgekeurd:

- een synoniem van het doelwoord op basis van voorkomen in de Van Dale (plu voor paraplu),
- een Vlaams synoniem van het doelwoord op basis van voorkomen in het Vlaams woordenboek (gritsel voor hark).

Bij deze scoringscriteria is het concept van het doelitem correct opgehaald uit het semantische systeem met een adequate fonologische realisatie waardoor men kan spreken van een goede benoeming die met twee punten gewaardeerd kan worden. Zie tabel 1 voor de volledige scoringscriteria.

Tabel 1 Scoringscriteria

2 punten	Voorbeeld
Onmiddellijk en correcte benoeming van het item (dialectische en regionale varianten mogen geaccepteerd worden)	Kabouter
Verkleinwoord van het doelwoord	Spookje voor spook
Doelwoord in deel van (specifieke) samenstelling	Tuinkabouter voor kabouter
Volledige beschrijving van het item	Schilderij met schip voor schilderij
Synoniem van het doelwoord op basis van voorkomen in de Van Dale (online)	Plu voor paraplu
Vlaams synoniem van het doelwoord op basis van voorkomen in het Vlaams woordenboek (online)	Gritsel voor hark
1 punt	
Correcte benoeming na een tijdsinterval van meer dan 5 seconden	Hoe heet het ook al weer... (>5 seconden) ... rammelaar
Correcte benoeming na een zelfcorrectie	Soort auto... een koets
0 punt	
Foutieve benoeming	Arm voor elleboog

3 Scoringsvoorbeelden

De in tabel 2 gepresenteerde scoringsvoorbeelden zijn afkomstig uit drie bronnen:

- a) Tijdens de ontwikkeling van de CAT-NL zijn in het Pilotonderzoek alle antwoorden van de respondenten verzameld en gescoord (zie CAT-NL handleiding, pagina 75-76). De responsen van de gezonde respondenten uit de pilotstudie zijn opnieuw bekeken.
- b) Daarnaast zijn er voorbeelden van responsen van personen met afasie opgenomen die door deelnemers aan de CAT-NL cursussen naar voren zijn gebracht als antwoorden die wellicht toch goedgekeurd zouden moeten worden.
- c) Reitsma (2017) heeft alternatieve antwoorden verzameld bij een groep gezonde personen.

Deze nieuwe responsen uit a), b) en c) zijn vervolgens beoordeeld met behulp van bovenstaande scoringscriteria. Alleen de antwoorden die tenminste aan één van deze criteria voldoen, zijn toegevoegd aan de tabel met scoringsvoorbeelden.

Tenslotte zijn er ook veel voorkomende foute antwoorden opgenomen om een zo compleet mogelijk overzicht te geven.

Bovenstaande werkwijze resulteerde in een eenduidige tabel met scoringsvoorbeelden die gebruikt kan worden bij het objectief scoren van subtest 17: Benoemen: zelfstandige naamwoorden (zie tabel 2).

Tabel 2 Scoringsvoorbeelden

	Doelwoord (2 punten)	Correcte alternatieve responsen (2 punten)	Incorrecte responsen (0 punten)
1	Sigaret	Filtersigaret	Peuk Sigaar
2	Kroon	Kroontje Koningskroon	Tiara
3	Lam	Lammetje	Schaap Schaapje Hert
4	Indiaan	Indiaan met veren Roodhuid	Winnetou
5	Spook	Geest Spookje	Schim Spookgeval
6	Diamant	Briljant	Edelsteen Kristal Ring Saffier
7	Hark	Rijf Gritsel Tuinhark	Riek
8	Paraplu	Plu	Parasol Regenscherm
9	Hoed	Hoedje Herenhoed	Pet Muts
10	Band	Autoband Buitenband Reserveband	Wiel

	Doelwoord (2 punten)	Correcte alternatieve responsen (2 punten)	Incorrecte responsen (0 punten)
11	Perenboom	Boom met peren	Fruitboom Peren in de boom Appelboom Boom Boom met appels
12	Koets	Rijtuig Gouden koets	Paleiskar Huifkar Kar
13	Schilderij	Schilderij met schip	Schip Tableau Kader Portret
14	Goochelaar		Tovenaar Magiër Man met duif
15	Viool	Viool met strijkstok	Gitaar Cello
16	Rammelaar	Baby met rammelaar Babyrammelaar	Sambabal Luidspreker Microfoon Baby Ratel
17	Ring	Trouwring	Armband
18	Krab		Kreeft Garnaal Schorpioen
19	Bruidegom		Bruidspaar Echtgenoot Bruidsmen Huwelijksman Trouwman Trouwer Bruidsjonker
20	Loep	Vergrootglas	Handspiegel Lens
21	Kabouter	Kaboutertje Tuinkabouter Rokende kabouter Kabouter Plop Dwerg	Clown Klein baasje Pijproker
22	Elleboog	Elleboog met band	Arm Knie Bovenarm
23	Gesp	Gesp met riem Riem met gesp	Riem Riemsluiting Ceintuur Slot Geps
24	Struisvogel	Emoe	Ooievaar Kalkoen Pauw Reiger

Deze tabel met scoringsvoorbeelden is uiteraard niet volledig . De mogelijkheid bestaat altijd dat personen met afasie een respons geven die niet in de lijst voorkomt. De scoringscriteria in tabel 1 kunnen in een dergelijk geval gebruikt worden om toekomstige alternatieve responsen te beoordelen op correctheid.

4 Bijzondere gevallen

In enkele gevallen is gemotiveerd afgeweken van de oorspronkelijke scoring die gebaseerd was op de responsen uit het CAT-NL Pilotonderzoek. In het normeringsonderzoek waren onderstaande vier responsen fout gerekend. Hieronder zal per item uitgelegd worden waarom deze vier responsen nu als goede benoemingen zijn opgenomen in de tabel met scoringsvoorbeelden.

- Briljant was in de onderzoeksgroep fout gerekend. Op basis van de synoniemenregel (briljant: op een bepaalde manier geslepen diamant) en op basis van de overeenkomstige uiterlijke kenmerken wordt briljant goedgekeurd.
- Plu was fout gerekend. Op basis van de synoniemregel is gekozen om deze goed te rekenen.
- Emoe was destijds fout gerekend. Op basis van (een ruime opvatting van) de synoniemenregel zou emoe eventueel goed gerekend mogen worden (emoe: drie-tenige struisvogel uit Australië), ook al betreffen het wel verschillende soorten loopvogels. De argumentatie om emoe uiteindelijk goed te rekenen wordt versterkt doordat de gebruikte zwart-wit tekening geen uitsluitel geeft of het hier een emoe of een struisvogel betreft.
- Dwerg was fout gerekend. De zwart-wit tekening geeft geen uitsluitel of het een kabouter of een dwerg is. Om deze reden worden in het vervolg beide responsen goed gerekend.

De toepassing van de nieuwe scoringscriteria op deze responsen heeft geen invloed op de huidige normering en ernstbepaling van de CAT-NL, omdat deze responsen slechts een beperkt aantal keren voorkwamen.

5 Diversen

- Bij enkele items wordt door het gebruik van een pijl duidelijk gemaakt dat slechts een bepaald gedeelte van de tekening benoemd moet worden (bijvoorbeeld bij het bruidspaar staat de pijl gericht op de bruidegom). Indien de persoon met afasie als benoeming de gehele tekening weergeeft mag de logopedist de bruidegom expliciet aanwijzen en vragen: 'en hoe noemt u dit?' Het is ook toegestaan dat de logopedist bij het aanbieden van de tekening direct het te benoemen deel van de afbeelding aanwijst.
- Bij item 18 krab wordt door gezonde respondenten het antwoord kreeft ook vaak gegeven. Aangezien de afbeelding duidelijk een krab weergeeft, is besloten om kreeft fout te rekenen.
- Bij twijfel over 'hoe te scoren' is het goed rekening te houden met het feit dat de cut-off score van 32 aan de lage kant is. Iemand heeft hierdoor pas een benoemprobleem wanneer hij 8 of meer foute benoemingen geeft. Streng beoordelen is daarom aan te raden.

6 Relatie met andere benoemtesten

De zojuist besproken benoemtaak van de CAT-NL is niet de enige benoemtaak die in Nederland gebruikt wordt door logopedisten en klinisch linguïsten.

De Boston Benoemingstest (BBT; Heesbeen en van Loon-Vervoorn, 2001), de benoemtaak van de Semantische Associatie Test (SAT; Visch-Brink, et al., 2005) en de benoemtaken 51 en 52 van de Psycholinguistic Assessments of Language Processing in Aphasia (PALPA; Bastiaanse, Bosje & Visch-Brink, 1995) worden in de praktijk ook vaak gebruikt.

Reitsma (2017) heeft voor haar masterscriptie gekeken welke benoemtaak het beste als vervolgtak gekozen kan worden na afname van de CAT-NL benoemtaak 17. Bovengenoemde vier benoemtaken correleren hoog tot zeer hoog met elkaar. Dit betekent dat al deze taken goed aansluiten op de CAT-NL benoemtaak als vervolgtak. Reitsma beargumenteert dat er op basis van kwalitatieve verschillen gekozen kan worden voor specifieke vervolgtaken. Personen met een afasie die op deze CAT-NL benoemtaak geclassificeerd worden met een licht benoemprobleem, zullen op SAT Benoemen en PALPA 51 een plafondeffect vertonen. Bij deze groep kan het beste gekozen worden voor de BBT als vervolgtak. Bij personen met een matig tot ernstig benoemprobleem is het voldoende om enkel de CAT-NL benoemtaak af te nemen. Aangezien de andere benoemtaken op dezelfde manier de woordvinding meten, voegt nadere diagnostiek binnen de woordvinding van zelfstandige naamwoorden niets toe. De meerwaarde van de CAT-NL benoemtaak ten opzichte van de twee PALPA benoemtaken en de SAT benoemtaak wordt gevormd doordat deze taak ook geschikt is om eventuele lengte-effecten en voorstelbaarheidseffecten te meten. Net als de BBT en PALPA 52 onderzoekt de CAT-NL benoemtaak ook de frequentie. Net als bij SAT benoemen is bij de CAT-NL benoemtaak ook de dimensie leven/niet-levend verwerkt.

Bovenstaande toont aan dat deze CAT-NL benoemtaak een zeer geschikt vertrekpunt is om het mondeling benoemen bij personen met afasie in kaart te brengen.

Ten tijde van het schrijven van deze white paper is de Nederlandse Benoem Test (NBT) verschenen (van Ewijk et al, 2018). De NBT beoogt de kenmerken frequentie en verwervingsleeftijd te meten. De praktijk en verder onderzoek zal uitwijzen of de NBT een geschikte vervanger zal zijn voor de BBT.

Literatuur

Bastiaans, R., Bosje, M., & Visch-Brink, E.G. (1995). *PALPA, vertaling in, aanpassing aan en normering voor het Nederlands van de PALPA, Psycholinguistic Assessments of Language Processing in Aphasia*. Hove: Lawrence Erlbaum Associates.

Berns, P.E.G., Jünger, N., Boxum, E., Nouwens, F., van der Staij, M.G., van Wessel, S., van Dun, W., van Lonkhuijzen., & CBO (2015). *Logopedische Richtlijn 'Diagnostiek en behandeling van afasie'*. Woerden: Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie.

Graetz, P., de Bleser, R., & Willmes, K. (1992). *Akense Afasie Test. Nederlandse Versie*: Swets Test services.

Heesbeen, I.M.E., & W.A. van Loon-Vervoorn. (2001) Boston Benoemingstest: Uitbreiding van de Nederlandse normen, gecorrigeerd voor opleiding en leeftijd. In: Heesbeen, I.M.E. *Diagnostiek en herstelmeting van taalproblemen na niet-aangeboren hersenletsel*. Veenendaal: Universal Press.

Reitsma, V. (2017). Diagnostiek van woordvindingsstoornissen bij mensen met niet aangeboren hersenletsel. Masterscriptie taalwetenschappen Neurolinguïstiek RUG.

Roomer, E.K., Brok, S., Hoogerwerf, A.C., & Linn, D.E. (2011). *Praktische handleiding. Boston Benoemtaak, een test voor woordvinding*. Hogeschool Utrecht-logopedie.

Swinburn, K., Porter, G., & Howard, D. (2004). *Comprehensive Aphasia Test. Manual*. East Sussex: Psychology Press.

Tamminga, H. (2016). Afstudeeronderzoek naar de ervaringen met de CAT-NL van Nederlandse logopedisten bij personen met afasie in de revalidatiefase. (Bachelor thesis, Hanzehogeschool Groningen).

Van Dale woordenboek online: <https://www.vandale.nl/opzoeken>.

Het Vlaams Woordenboek online: <http://www.vlaamswaardenboek.be/>.

Van Ewijk, L., Dijkhuis, L., Hofs-van Kats, M., Hendrickx-Jessurun, M., Wijngaarden, M., & de Hilster, C (2018) *Nederlandse Benoem Test*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Visch-Brink., Stronks, D., & Genes, G. (2005). *Semantische Associatie Test*. Amsterdam: Pearson Benelux BV.

Visch-Brink, E., Vandenborre, D., de Smet, H.J., & Mariën, P. (2014). *Comprehensive Aphasia Test – Nederlandse bewerking (CAT-NL)*. Amsterdam: Pearson Benelux BV.

Appendix

Verantwoording van de goedgekeurde antwoorden in tabel 2 van de scoringsvoorbeelden.

Bron: antwoorden van gezonde respondenten uit het CAT-NL Pilotonderzoek:

- lammetje, spookje, hoedje, kaboutertje (= verkleinwoord van het doelwoord),
- filtersigaret, autoband (= doelwoord in deel van (specifieke) samenstelling),
- indiaan met veren, boom met peren, schilderij met schip, viool met strijkstok, baby met rammelaar, gesp met riem, riem met gesp (= volledige beschrijving van het item),
- rijtuig, vergrootglas (= Nederlands synoniem).

Bron: Antwoorden afkomstig uit masterthesis Reitsma (2017) en voorbeelden aangedragen door deelnemers aan de cursusgroepen:

- kroontje (= verkleinwoord van het doelwoord),
- koningskroon, tuinhark, herenhoed, buitenband, reserveband, babyrammelaar, trouwring, tuinkabouter (= doelwoord in deel van (specifieke) samenstelling),
- gouden koets, rokende kabouter, kabouter Plop, elleboog met band (= volledige beschrijving van het item),
- roodhuid, geest, briljant, rijf, plu (= Nederlands synoniem),
- gritsel (= Vlaams synoniem).

Antwoorden goed gerekend op basis van de specificiteit van de zwart-wit tekening:

- emoe, dwerg.

Pearson Benelux B.V.
Gatwickstraat 1
1043 GK Amsterdam

t: +31 (0)20 581 5500
e: info-nl@pearson.com

www.pearsonclinical.nl
www.pearsonclinical.be